

4H Fiskeskolan ska inspirera barn och unga till fiske

Finlands svenska 4H startar upp Fiskeskolan, ett utbildningsprojekt med målet att ge färdigheter och kunskaper samt engagera nästa generation i fiske och blåa näringar. Initiativet bygger på erfarenheter från Ålands 4Hs pilotprojekt ”Nappat å lagat” där barnen fiskade och tillredde sin fångst under handledning av 4H-ledare och lokala fiskeproffs.

Ett centralt mål för Fiskeskolan är att ge barn och unga en praktisk inblick i fiske som aktivitet. Genom att själva få prova på att fiska, lär sig deltagarna om de olika redskap och tekniker som används, vilket skapar en grundläggande förståelse för fiskets hantverk.

”Många barn har testat på att fiska för fiskandets skull, men för de flesta är Fiskeskolan deras första kontakt med en erfaren fiskare som tar vara på fångsten. Att hantera fisken själv ger en djupare respekt för maten och en förståelse för varifrån den kommer” säger projektledare **Malin Vesterback**.

Naturligt att omfatta alla näringar vid kusten

Som en central aktör inom den fria bildningen i kustregionerna är det naturligt för Fs4H att bredda sin landsbygds kunskap för barn och unga till att omfatta även de blåa näringarna och skärgården.

”Genom Fiskeskolan stärker 4H ytterligare sin koppling till lokalsamhället i skärgården, där fiskenäringen länge varit en viktig del av både kultur och ekonomi”, säger Vesterback.

Det praktiska lärandet är kärnan i 4H:s pedagogik, och genom att ”lära genom att göra” får barnen både färdigheter och kunskaper som kan bli grundläggande för deras framtida intresse och engagemang i de blåa näringarna.

Utomhuspedagogik vid och på vatten

Fiskeskolans koncept och målsättningar vilar på ett antal centrala teman. Dessa teman inkluderar utomhuspedagogik, aktivt medborgarskap, miljöfostran, matfostran, sjömanskap och säkerhet vid och på vatten.

”Utomhuspedagogik är en av hörnstenarna i 4H Fiskeskolan. Genom att använda naturen som klassrum får barn och unga en direktkontakt med olika vattenmiljöer och fiskar. Detta praktiska tillvägagångssätt främjar ett djupare lärande och en starkare koppling till naturen, vilket i sin tur ökar deras ansvarskänsla för miljön”, förklarar Vesterback.

Aktivt medborgarskap är ett annat viktigt mål för 4H Fiskeskolan. Genom att bland annat engagera sig i skräpinsamling och utplantering av yngel får barn och unga möjlighet att delta aktivt i samhället och påverka frågor som rör deras lokala miljö.

Fiskeskolan sprider sig från Åland till fastlandet

Åland har varit en föregångare inom fiskeaktiviteter i 4H, och erfarenheterna från projektet ”Nappat å lagat” har stått som grund till den nationella 4H Fiskeskolan. Genom detta projekt fick deltagarna inte bara lära sig att fiska, utan också hur man hanterar och tillagar fångsten – från rensning och filering till matlagning. Idag är fiskeläget det populäraste läget på Åland, med många ivriga deltagare.

FISKESKOLAN ENLIGT 4H:S VERKSAMHETSMODELL TRE STEG TILL ARBETSLIVET

4H Fiskeskolan förverkligas 2024–2026 i samarbete med 4H-föreningarna, Centralförbundet för Fiskerihushållning jämte regionala aktörer och lokala samarbetsnätverk. 4H Fiskeskolan understöds av Europeiska havsfiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF), Österbottens Fiskeleader Kustaktionsgruppen, Skärgårdshavets Fiskeleader och Sydkustens Fiskerileader.

Fiskeskolan erbjuder olika lärande aktiviteter med pedagogiskt innehåll anpassade efter deltagarnas ålder, färdigheter och förkunskaper.

För barn i ålder 7–10 år, finns fiskeklubbar och fiskedagar där de får möjlighet att prova på fiske, lära sig om olika fiskarter och uppleva fisk med alla sinnen. Dessa aktiviteter kan organiseras som halv- eller heldagar och kan även genomföras av 4H-föreningarna i samarbete med skolor.

För äldre barn och unga i ålder 10–14 år, erbjuds fördjupande program som till exempel fiskeläger och sysselsättande aktiviteter. Inom 4H Fiskeskolan ges unga möjlighet att fungera som hjälpledare i steg två. Detta ger de unga möjlighet att utveckla ledarskapsfärdigheter, få en första arbetserfarenhet samt möjlighet att sysselsättas via 4H-föreningen.

Utöver att lära sig om fiske och fiskhantering, ger Fiskeskolan också deltagarna en inblick i de blåa näringarna och deras betydelse för samhället. Genom att möta yrkesfiskare och andra aktörer inom fiskeindustrin, får barnen en förståelse för hur fisket är integrerat i vår ekonomi och hur det bidrar till lokalsamhället.

Vårårejdens 4H ordnade i somras ett skärgårdsläger med fiskeaktiviteter och friluftsliv i Särkimo.

På fastlandet har det under sommaren arrangerats ett flertal fiskeläger och fiskekvällar där Fiskeskolans koncept har prövats och anpassats. Samtliga aktiviteter har varit populära bland barn och unga.

En av de största framgångarna på Åland var engagemanget av lokala fiskare som instruktörer och förebilder för de unga. ”Vi uppmuntrar våra 4H-föreningar att bjuda in lokala proffs på fiske till sina fiskeaktiviteter. Det motiverar 4H-ledarna samtidigt som det berikar lärandet för barnen, som får en direkt inblick och personlig kontakt med fiskerinäringen”, berättar Malin Vesterback, projektledare för Fiskeskolan.

Gemenskap kring fiske som mat, hobby och yrke

”Genom att samarbeta med organisationer, regionala fiskeriområden, lokala fiskelag, fiskare, matproducenter och andra nyckelaktörer inom blåa näringar jämte skolsamarbete, kan vi genom 4H Fiskeskolan skapa en känsla av gemenskap och delaktighet”. **Bettina Lindfors**, utbildningsansvarig vid Fs4H, betonar vikten av att skapa nätverk mellan unga och yrkesverksamma inom fiskenäringen.

”Fiskeskolan strävar också till att skapa en bredare förståelse för hur de blåa näringarna är integrerade i vår vardag och hur de kan bidra till en hållbar utveckling och ett renare Östersjön. Det är genom denna

typ av utbildningsinsatser som vi kan skapa en grund för en livskraftig och hållbar fiskenäring, som främjar landsbygds- och skärgårdsutvecklingen i Svenskfinland.”

Under de kommande åren har Fiskeskolan mål för att vidareutveckla sitt koncept och nå ut till fler barn och unga i Svenskfinland i kustområdena. Genom nytt handledarmaterial och aktivitetstips för barn och unga ämnar Fiskeskolan göra det lättare för både deltagare och 4H-ledare att börja ordna fiskeaktiviteter i 4H-föreningen.

”Vi arbetar långsiktigt med utbildningsprojektet 4H Fiskeskolan. Avsikten är att etablera Fiskeskolan som en central del av vår nationella 4H-verksamhet i föreningarna under år 2025. Vi ser till kompetensförsörjningen både bland 4H-ledare som barn och unga, sammanfattar Lindfors.

Genom Fiskeskolan siktar Finlands svenska 4H på att inspirera och utbilda en ny generation som inte bara är medveten om fisken som god mat och råvara, utan också engagerad i att säkerställa dess hållbarhet för framtida generationer. Genom att skapa en positiv och praktisk utbildningsmiljö, där barnen själva får prova på och lära sig genom att göra, strävar 4H Fiskeskolan efter att inspirera en ny generation att engagera sig i fiske och de blåa näringarna. 🐟

Leif Kaarto, fiskerikonsulent vid Österbottens fiskarförbund, lärde ut fiske och fiskhantering på skärgårdsläget. På bilden också Therese Hagberg, ny verksamhetsledare för Vörånejdens 4H.

Närvaro vid delägarstämman

ENLIGT LAG OM SAMFÄLLIGHETER kan i princip vem som helst som är myndig vara medlem i delägarlagets styrelse. Däremot ger lag om samfälligheter ingen direkt rätt för någon annan än delägarna eller deras befullmäktigade ombud att delta i delägarstämman. Frågan måste därför lösas på annat sätt. Till skillnad från andra samfundsformer finns det inga bestämmelser i lag om samfälligheter om en delägars rätt att använda exempelvis ett biträde.

I LAG OM SAMFÄLLIGHETER utgår man från att delägarlagets beslutanderätt utövas av delägarstämman. På stämman är det möjligt att besluta att en person som tillhör delägarlagets styrelse men inte är delägare, eller någon annan person som behövs på mötet, deltar i mötet. I ett sådant fall måste man dock beakta den tvingande regeln enligt lagen att endast delägare har beslutanderätt på delägarlagets möte. Delägarna utgör delägarlaget, inte till exempel delägarfastigheterna, och delägarlagets styrelse har endast en förberedande och verkställande roll i förhållande till delägarlaget. Det är alltså motiverat att besluta om andra personers deltagande på mötet, och detta måste tydligt dokumenteras i protokollet. Om det inte framgår att något beslut har fattats i frågan, öppnar det upp för att olika beslut som fattats på stämman kan ifrågasättas. På grund av de ganska strikta tvingande formuleringarna i lag om samfälligheter, är det enligt min erfarenhet alltför lätt att hitta formuleringar i delägarlagets mötesprotokoll som gör det möjligt att ifrågasätta mötets lagenlighet.

NÄR MAN SÄKERSTÄLLER att protokollskrivningarna från delägarstämman så noggrant som möjligt återspeglar händelseförloppet och ger en korrekt bild av de som deltagit i stämman, är man ett steg närmare en lyckad stämman. Med tanke på de rättsliga osäkerheter som är kopplade till lag om samfälligheter, är det klokt att i möjligaste mån förutse potentiella problem, rätta till eventuella fel, eftersom om det går så långt som till en rättsprocess, är det osannolikt att tingsrätten löser saken utan huvudförhandling, och i detta fall är den kostnadsrisk som delägarlaget står inför som svarande uppenbar och kan lätt bli hög i förhållande till sakens betydelse. Denna bedömning grundar sig på min erfarenhet att dylika tvister ofta skulle kunna undvikas om de beslut som har ifrågasatts bara skulle rättas till. Det

ta betyder inte att slutresultatet nödvändigtvis skulle vara annorlunda i sak.

VID GRANSKNING AV delägarnas deltagande i delägarstämman bör man dessutom beakta att arrangemang där en delägare artificiellt försöker öka sitt inflytande för att kringgå till exempel lagar eller regler om röstbegränsningar, har i rättspraxis entydigt konstaterats vara olagliga och har lett till att beslut har upphävts. Sådana arrangemang inkluderar exempelvis att en delägare sprider representationen av sina fastigheter till flera olika parter genom fullmakter eller liknande rättshandlingar.

OM DELÄGARLAGET TIDIGARE har haft konflikter är det absolut värt att uppmärksamma de tvingande ramar som lagen ställer upp, även om det kan kännas som att påståenden om procedurfel bara görs för att sätta käppar i hjulen. Lagen om samfälligheter är obeveklig i det avseendet att lagens formella krav och bestämmelser verkligen måste följas, och med hänsyn till rättspraxis bör de följas mycket noggrant om man vill säkerställa att beslutsfattandet står på en hållbar grund.

Rasmus Åkerblom

I den här spalten svarar Centralförbundets jurist Rasmus Åkerblom på frågor från delägarlag, fiskeriområden, fiskare och fiskeintresserade. I spalten behandlas även aktuella rättsfall.

